

Seniorernas resa till Viborg 5 – 7 oktober 2018

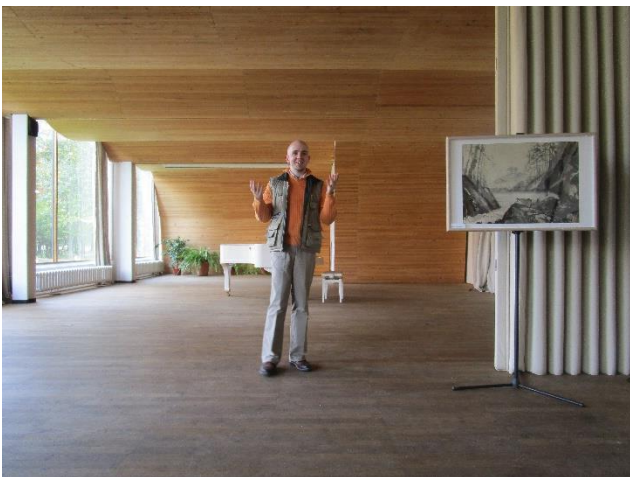
Upprinnelsen till Viborgsresan var då Emelie Enckell på seniorutskottets möte berättade om sitt projekt att skriva en bok om sin mor Dagmar, i vilken hon också skriver om sin morfar general Wilhelm Thesleff. Hon tänkte att en presentation av honom skulle passa väl in i samband med Finlands 100-årsjubileum. Slakten Thesleff har ju sina rötter i Viborg. Då förslaget diskuterades kom idén upp att också göra en resa till Viborg. Den vansinnigaste idén av alla var att Emelie kunde hålla sitt föredrag i det nyrenoverade Aalto-biblioteket. Vi behövde få förstärkning för planeringen och kallade in Calle Geust och Rainer Knapas, expert på Karelen. På vårt möte med dem beslöt vi att först arrangera en Viborgsafton nere i Orfeus med Rainer Knapas och Emer Silius, båda mycket engagerade i Viborgssällskapet, som årligen ger ut "Viborgs nyheter". Viborgskvällen arrangerades den 11 april 2018 med underrubriken "Sellanen ol' Viipuri", Det blev stor succé med fullt hus. Därefter gick planeringen vidare. Putte kontaktade Lähialuematkat och Calle Geust sina lokala kontakter i Viborg, Bair Irincheev, chef för karelska näsets krigsmuseum och Alla Matvienko. Alla var den som fixade allt vad vi ville ha: besök på Viborgs slott med verkligt sakkunnig guide och ett besök på Aalto-biblioteket med tillgång till den fina möteslokalen för Emelies föredrag. Hon följde också upp alla bokningar som gjordes genom Lähialuematkat, och slutligen lyckades hon också fixa ett gratis besök i Monrepos-parken. Alla dessa medhjälpare gjorde att resan till Viborg blev en av de mest lyckade resorna seniorutskottet någonsin har arrangerat.

Fredagen 5 oktober

Det nya snabbtåget Allegro till Viborg och St Petersburg avgick kl 11:00. Putte hade alla biljetterna, gruppvisumet och vouchrarna och fick efter en hel del kaos alla att hitta sina platser i tåget. Därefter fortsatte kaoset tills alla hade fått sina förbeställda matbrickor och biljetterna kontrollerade. I Kouvola steg den sista deltagaren på och dirigerades till restaurangvagnen för att få tågets sista portion laxsoppa. Ankomsten till Viborg var aningen sen och passkontrollen totalt oförberedd på att en så stor grupp skulle anlända. Men till sist kom alla i genom. Vi satte oss i den hyrda bussen, som förde oss till Wladimir "Wova" Ilivitzkis fabrik ZAO-Trafo. Wova och en rysk kompanjon köpte på 90-talet transformatorfabriken, som finns på Havis gamla industriområde strax sydost om centrum. Han presenterade sitt företag och visade oss runt i fabriken där 150 kvinnor sitter och bl.a. lindar spolar och fixerar dem med tejp och lack. Därefter åkte vi till hotell Victoria invid Salutorget mitt emot den gamla saluhallen och checkade in. På programmet stod därefter en kort promenad i gamla stan under ledning av Calle Geust. Den genomfördes i förkortad form på grund av häftiga regnskurar. Kvällens middag intogs i Runda tornet.

Lördagen 6 oktober

Slottsmuseets vetenskapliga sekreterare Alexej Melnov visade entusiastiskt de aktuella utgrävningarna utanför slottsbyggnaden. Han berättade också om hur ett fyrverkeri på 1860-talet för att fira den viborgska smällen ledde till en förödande brand som förstörde en stor del av slottet. När slottet sedan restaurerades på 1890-talet blev det i jugendstil med stora fönster. Inne i slottet finns tre avdelningar, en om det svenska Viborg, en om det finländska Viborg och en utställning som förhärskar Röda armens hjältemodiga erövring och "befrielse" av staden. Vi vandrade tillbaka till hotellet och fick en stärkande och delikat sopplunch. Därefter vandrade vi under ledning av Calle först till centrumkasernerna, där Bair Irincheev entusiastiskt presenterade sitt livsverk, karelska näsets krigsmuseum. Utställningarna beskriver både den sovjetiska och den finska krigsföringen bl.a. med sk dioramor.

Från museet vandrar vi vidare till Aalto-biblioteket. Chefsbibliotekarien mötte och förde in oss i bibliotekets fina mötesrum med ett aaltoskt böljande innertak av träpanel. Han berättade entusiastiskt om bibliotekets tillblivelse och förfall under kriget och hur det gradvis har restaurerats med varierande framgång tills att det nu är helt färdigt och öppnat sedan 2017. Bibliotekets värde är speciellt stort därför att det är det verk som gjorde Alvar Aalto världsberömd år 1935. Och när man vandrade runt under bibliotekariens ledning insåg man att designen verkligen var banbrytande. Efter rundvandringen samlades vi åter i mötesrummet och Emelie stegade fram. Hon var dagen innan svårt förkyld och mycket hes. Men nu när hon tog till orda var rösten klar och fin, och hennes powerpoint på stora skärmen fungerade utan problem. Hon presenterade valda delar av sin bok "Generalens dotter". I synnerhet de delar som berörde generalen Wilhelm Thesleff och Karelen.

Avslutningsvis donerade hon ett ex av sin bok till biblioteket och ett annat ex till slottsmuseet. Här följde en timmes paus i programmet, och vi samlades på nytt kl 17 utanför den lutherska kyrkan Petri-Paul. Kyrkoherden presenterade kyrkan och sedan följde en liten konsert, som Alla Matvienko hade fixat för oss. Vi hade ingen aning om vad det skulle bli. Något ryskt kanske? Nej, en 9 personers ensemble spelade och sjöng centraleuropeisk renässansmusik med instrument som de själva hade tillverkat enligt uråldriga ritningar.

Kvällens middag intogs på Espilä. Den anrika finska restaurangen brann ner under kriget, men har nu återuppstått i rysk tappning. I enlighet med grundkonceptet spelas det behaglig mjuk bakgrundsmusik under hela kvällen. Problemet för oss var att den spelades med saxofon, vilket inte är särskilt lågmält. Det var med andra ord emellanåt svårt att konversera vid bordet. Det gick betydligt bättre med konversationerna i lobbybaren på hotellet efteråt.

Söndagen 7 oktober

Riktigt lika fint väder som på lördagen fick vi inte. Det var mulet och svalt men uppehållsväder hela dagen. Efter utcheckning åntrade vi bussen med allt vårt bagage. Idag var det Allas dag. Vi körde till Sorvali begravningsplats och stannade vid den svensk-tyska delen. Alla har varit mycket aktiv för att få begravningsplatsen uppröjd och fredad, och för att skaffa finansiering för att utföra forskning och en blygsam rekonstruktion av vissa gravar, bland dem släkten Hackmans grav och delar av Thesleffs. Efter besöket på Sorvali fortsatte vi till Kosackstenen i Tienhaara, som bokstavligen ligger mitt i en korsning. Där lade Marco Ekroth och Emelie ner ett par blommor för att hedra de stupade finlandssvenska soldaterna från JR 61.

Nu låg vi aningen före i tidtabellen, så Alla fixade gratis inträde för oss i Monrepos. Enligt Rainer Knapas är det ingen idé att besöka parken för den är helt uppgrävd och bara en enda stor arbetsplats. Så var visserligen fallet, men det gav ändå en viss uppfattning för oss som tidigare varit helt okunniga om Monrepos. Karaktärsbyggnaden var också helt avklädd. Det går åt en massa världsbankspengar ännu innan allt blir klart.

Dags för lunchen. Den intar vi Slavjanska Trapeza, en medeltida klosterkällare, antagligen ett refraktorium. Där fick vi bästa maten hittills, och som ett extra plus bjöd reskassan ett glas vodka efter att vi alla stått rätt länge utomhus i den råa och kyliga luften. Avslutningsvis vandrade vi alla till Eremitagets filial, som är inrymt i Viborgs konstmuseum, designat av arkitekt Uno Ullman år 1930. Där fick vi se ryska porträtt från 1600 – 1800-talen.

Bussen väntade utanför och körde oss till järnvägsstationen. Allegro-tåget avgick kl 16:35 och anlände helt enligt tidtabell i Helsingfors kl 18:57.

Avslutningsvis reseledarens reflexioner:

Viborg är inte mera riktigt den deprimerande upplevelse som de var ännu under 90-talet. Många hus har renoverats. Det mest positiva under resan var att möta några entusiastiska människor. Först vill jag nämna Alla, som har lagt ner sin själ i att bevara finländska minnen bl.a. i Sorvali. Sedan vill jag nämna Alexej Melnov på slottmuseet, Bair Incheev på karelska museets krigsmuseum och chefsbibliotekarien på Aalto-biblioteket. Vi skall kanske inte glömma de unga musikerna i kyrkan som har tillverkat sina tidsenliga instrument själva.

Jag frågade Alla om Viborg även är intressant för ryska turister och inte bara för nostalgiska finländare. Jada, säger hon. För ryssar är Viborg som att åka utomlands. Arkitekturen är annorlunda. Och där finns något ytterst unikt, profana medeltida hus i sten. Överallt annanstans i Ryssland har allt byggts i trä och har ruttnat bort sedan länge. Petersburgarna är kanske inte så entusiastiska, men folk från Rysslands fjärran öster besöker Viborg i stora skaror och numera också kineser.

Putte Kock
researrangör